

N:o 51.

Ank. till Riksd. kansli den 17 april 1903, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Växjö hospital af mark från indragna hospitalshemmanet $\frac{3}{4}$ mantal Växjö hospitalsgård i Kronobergs län m. m.

(I. A.)

Under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 30 januari 1903 har Kungl. Maj:t i en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (n:o 35) föreslagit Riksdagen medgifva

dels att af indragna hospitalshemmanet $\frac{3}{4}$ mantal Växjö hospitalsgård i Växjö socken och Konga härad af Kronobergs län de å en af kommissionslandtmätaren H. B:son Gierup år 1902 upprättad karta med n:is 28, 27, 21—26, 29, 31, 5 och 5 a, 4 och 18 betecknade lägenheter finge afsöndras och, hvarje lägenhet till sin innehafvare, försäljas med tillträdesrätt den 14 mars 1906 mot de af arrendeuppskattningsmännen beräknade köpeskillingar att erläggas under loppet af tio år med en tiondedel årligen samt i öfrigt på de i 6:te momentet af nådiga brefvet angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 stadgade grunder, med rätt för köparen af ägofiguren n:o 4 till utfartsväg å ägofiguren n:o 6,

dels att staden Växjö finge mot ersättning, som på stadens bekostnad bestämdes i den ordning, hvarom stadgades i förordningen angående jords

Bih. till Riksd. Prot. 1903. 4 Saml. 1 Afd. 37 Häft. (N:is 51—53.) 1

eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866, från ofvan omförmälda hemman till sig lösa och med full äganderätt disponera de å ofvan nämnda karta med n:is 1, 2 och 3 samt 7—16 betecknade ägofigurer om tillsammans 77,7 ar, med rätt för staden till väg å ägofiguren n:o 6 och med skyldighet för staden att jämväl till sig lösa de å lägenheten n:is 2 och 3 uppförda, arrendatorerna af samma lägenhet tillhöriga byggnader mot ersättning, som i händelse af tvist skulle bestämmas uti den i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 stadgade ordning, samt med tillträdesrätt under nu angifna villkor den 14 mars 1906 eller dessförinnan, därest öfverenskommelse därom kunde med vederbörande jord-innehafvare träffas,

dels att återstoden af egendomen finge från den 14 mars 1906 upplåtas till Växjö hospital för att disponeras för hospitalets räkning,

dels ock att omförmälda köpe- och löseskillingar för jord skulle, på samma sätt som köpeskillingarne för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Till åberopade statsrådsprotokoll har chefen för civildepartementet, efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet, i förevarande ärende anfört följande:

»Växjö hospital är beläget på det kronan tillhöriga hemmanet $\frac{3}{4}$ mantal Växjö hospitalsgård i Växjö socken och Konga härad af Kronobergs län; och är af hemmanet ett område af 12 hektar 28,8 ar upplåtet till hospitalet, som för närvarande är afsedt för 220 patienter. Emellertid har 1902 års Riksdag beviljat medel för uppförande vid hospitalet af en nybyggnad, afsedd att inrymma 100 s. k. kriminalpatienter.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har redan 1895 års Riksdag medgifvit, att från hemmanet ytterligare ett jordområde om 5 hektar 25 ar 70 kvadratmeter finge upplåtas till hospitalet, att tillträdas den 14 mars 1906, då nuvarande arrende angående hemmanet upphörde, eller dessförinnan, därest öfverenskommelse med hemmanets arrendator kunde i sådant afseende träffas på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades antagliga. Detta område, som å en af kommissionslandtmätaren H. B:son Gierup år 1902 upprättad karta motsvaras af ägofigurerne n:is 121—131, 227, 52, 53 och 58—64, har ännu ej tillagts hospitalet, men ägofiguren n:o 63, hvarå nyssnämnda byggnad för kriminalpatienter är afsedd att uppföras, lär redan den 14 mars innevarande år komma att för detta ändamål öfvertagas af hospitalet.

Nu har emellertid medicinalstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 31 maj 1901 hemställt om åtgärders vidtagande för upplåtelse af hela omförmälda hemman till hospitalet vid tiden för det nuvarande arrendets utlöpande eller den 14 mars 1906.

Till stöd för denna sin framställning anför medicinalstyrelsen följande.

Direktionen för Växjö hospital hade i skrifvelse till medicinalstyrelsen väckt förslag om hela hospitalshemmanets upplåtelse till hospitalet och därvid framhållit, hurusom behofvet af ökad antal sjukplatser vid hospitalet blifvit allt mer trängande, hvarom det ständigt stigande antalet ansökningar om sinnessjukers intagande bure vittne, men att tillfälle till en eventuell utvidgning för närvarande icke förefunnes, samt att jämväl för de sjukers sysselsättning kräfdes, att hospitalet erhöle ett större jordområde än det nuvarande, hvilket äfven efter tillägg af ofvannämnda jordområde, som senast år 1906 skulle tillfalla hospitalet, vore för berörda ändamål otillräckligt. Sedan frågan härom upptagits vid en af generaldirektören K. Linroth den 13 och den 14 april 1901 verkställd inspektion å hospitalet, hade uti den rörande nämnda inspektion till medicinalstyrelsen ingifna berättelse anförts, att hemmanets mellersta del, som omedelbart sammanhängde med hospitalets område, ägde den största betydelse för hospitalet. En del däraf, belägen väster om hospitalets infartsväg, skulle jämlikt Riksdagens ofvanberörda beslut tillfalla hospitalet senast den 14 mars 1906. Återstoden vore skild från hospitalsområdet genom landsvägen, men det vore lätt att omlägga denna, och därigenom skulle en välbehöflig och synnerligen passande utvidgning af hospitalsområdet kunna erhållas likasom jämväl ökade tillfällen till patienters sysselsättning med jordbruksarbete och ladugårdsskötsel. Någon särskild kostnad för sistnämnda ändamål skulle icke uppkomma, då åbyggnaderna befunno sig i ett mycket godt skick. På samma gång skulle möjlighet jämväl vinnas att vid behof kunna utvidga hospitalet, hvartill tillfälle knappast funnes med dess nuvarande mycket begränsade område. Den sydligast belägna afdelningen af hospitalshemmanet utgjordes af ett mycket långt och smalt stycke skogsmark jämte ett mindre, intill sjön Trummen gränsande, delvis odladt område. Sistnämnda plats, som låge på vid pass en kilometers afstånd från hospitalet, lämpade sig synnerligen väl för anläggande af en så kallad koloni för lugna, arbetsdugliga hospitalspatienter. Skogsmarken skulle väl icke vara af något särskild värde för hospitalet, men å andra sidan skulle dess skötsel icke heller medföra några som helst svårigheter. Äfven denna del af hospitalshemmanet borde således tilläggas hospitalet. Sista och nordligaste

stycket af hospitalshemmanet vore af mindre ytvidd. Det gränsade omedelbart intill Växjö stad, och en hel mängd lägenheter vore därpå uppförda. För hospitalet såsom sådant hade detta ägostycke icke något särskildt värde, och Växjö stad torde eftersträfvat att komma i besittning af en del däraf. Skulle emellertid öfriga delar af hospitalshemmanet upplåtas åt hospitalet, syntes denna del icke böra undantagas.

Jämte hvad uti inspektionsberättelsen sålunda blifvit anfördt till förmån för det ifrågasatta förvärfvet af hospitalshemmanet ville medicinalstyrelsen framhålla följande synpunkter, som syntes vara af vikt för bedömande af denna fråga.

Sinnessjukvården tenderade för närvarande mot allt friare behandlingsformer. Erfarenheten hade nämligen visat, att en stor del sinnessjuka kunde och från sjukvårdssynpunkt lämpligast borde åtnjuta ett större mått af frihet, än som hittills i vårt land kommit dem till del. Men för att möjliggöra en vidsträcktare tillämpning af ofvannämnda friare vårdformer kräfdes oundgängligen, att de sjuka, i stället för att som hittills vara samlade i en stor sluten anstaltskomplex, tvärtom spredes öfver ett större område i ett flertal mindre byggnader, samt framför allt att tillräckligt jordområde vore förenadt med anstalten, så att de sjuka i största möjliga omfattning kunde sysselsättas med till landthushållningen hörande arbeten, såsom trädgårdsskötsel, jordbruksarbeten samt sysslor i ladugård, stall och svinhus med mera.

Vid anläggningen af de under senare år tillkomna anstalterna för sinnessjuka hade också med tanke på en framtida utveckling i antydd riktning stora jordområden för dessa anstalters räkning anvisats. Men äfven för de äldre anstalterna vore det angeläget, att småningom, där så vore görligt, så stora jordområden förvärfvades, att friare vårdformer där i en framtid hade möjligheter att vinna insteg och utveckla sig.

Växjö hospital vore en af de äldre anstalter, som, enligt medicinalstyrelsens uppfattning, från åtskilliga synpunkter hade förutsättningar att kunna utvecklas till en tidsenlig anstalt för vård af sinnessjuka, för så vidt det nu otillräckliga området blefve väsentligen utvidgadt. Den tillökning i område af omkring 120 hektar, som hospitalshemmanets förvärfvande skulle hafva till följd, kunde icke betraktas såsom större, än behovet kräfde. Därest en kriminalafdelning komme att uppföras vid hospitalet, torde en utvidgning af hospitalets jordområde blifva trängande nödvändig. Det kunde väl icke antagas, att särdeles många af de sjuka å denna kriminalafdelning skulle visa sig lämpliga för friare vårdformer

och för arbete i trädgård och jordbruk. Men om ej å hospitalet i öfrigt tillfälle kunde beredas till ett friare behandlingssätt af där vårdade, icke kriminella sjuke, vore det fara värdt, att hela anstalten finge ett visst sken af kriminalanstalt. Kriminalafdelningen kräfde med andra ord en motvikt däri, att å anstaltens öfriga afdelningar friare vårdformer tillämpades. Eljest kunde det lätteligen hända, att Växjö hospital af allmänheten komme att alldeles oförtjänt åtnjuta mindre förtroende än öfriga hospital.

Medicinalstyrelsen hemställde därför, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder för upplåtelse till Växjö hospital af $\frac{3}{4}$ mantal Växjö hospitalsgård från och med den 14 mars 1906.

Sedermera har medicinalstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 30 september 1901 afgifvit förslag till åtskilliga nybyggnader vid Växjö hospital, innefattande, bland annat, uppförandet af en kolonibygnad med 29 platser för manliga hospitalspatienter, och därvid betonat, att berörda hospitalshemmans upplåtelse till Växjö hospital utgjorde förutsättning för det föreslagna uppförandet vid hospitalet af en dylik kolonibygnad, enär byggnaden vore ämnad att läggas å en del af Växjö hospitalsgård, som ej tillhörde hospitalet. Dessutom har medicinalstyrelsen uti sistberörda skrifvelse framhållit några andra för Växjö hospital betydelsefulla frågor, som stå i samband med spörsmålet om öfverlåtelse till hospitalet af hela hemmanet Växjö hospitalsgård.

Sålunda hade det hus, som nu innehades af hospitalshemmanets arrendator, beräknats till bostad för en ny, underordnad läkare vid kriminalafdelningen.

Vidare borde en del af allmänna landsvägen mellan Växjö och Ronneby omläggas. Denna väg framginge nämligen omedelbart utmed den plats, där den nya kriminalpaviljongen vore afsedd att uppföras. Detta förhållande förorsakade obehag för vägfärande och stora olägenheter för sjukvården å kriminalafdelningen, hvars patienter naturligen både för egen och andras skull borde vara afskilda från obehörig kommunikation med yttervärlden. Styrelsen hade därför förutsatt, att vägen borde omläggas. Denna åtgärd kunde visserligen åvägbringas, äfven om hemmanet fortfarande skulle för statsverkets räkning utarrenderas, men torde med minsta svårighet kunna utföras, om hospitalet finge full dispositionsrätt till marken, där den nya vägen borde framgå. Därest förslaget om Växjö hospitalsgårds införlifvande med hospitalet godkändes, blefve vägens omläggning en oafvislig nödvändighet, enär i annat fall en allmän landsväg skulle framgå mellan hospitalets olika byggnader. Enligt en af löjtnanten vid väg- och

vattenbyggnadskåren Ingemar Petersson utförd arbetsplan och kostnadsberäkning skulle kostnaden för ifrågavarande vägomläggning belöpa sig till 10,200 kronor. I denna summa inginge emellertid 655 kronor för jordlösen, som dock icke skulle ifrågakomma, då vägen i hela sin sträckning skulle framgå öfver mark, tillhörande Växjö hospitalsgård. Frändroges denna kostnad och iakttoges äfven andra af förslagsställaren angifna besparingsmöjligheter, kunde kostnaden för vägomläggningen nedbringas till 7,000 kronor, hvilket belopp, såsom utgörande kostnad för ändringsarbete, enligt förut vid tillbyggnad och ändring af äldre hospital tillämpad grundsats, borde utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Slutligen hade, efter verkställda undersökningar, på hospitalshemmanets område anträffats en källa med riklig tillgång på godt grundvatten, hvilket voro af stor betydelse, enär vatten för hospitalets behof hittills måst hämtas dels ur den lilla sjön Trummen, hvars vatten dock behöfde omsorgsfullt renas, innan det användes till dryck och matlagning, dels ock ur en i närheten af nämnda sjö upptagen brunn, som emellertid icke vore tillräckligt gifvande.

Öfver medicinalstyrelsens ifrågavarande framställning om upplåtelse till Växjö hospital af hela hemmanet Växjö hospitalsgård har domänstyrelsen, efter det yttranden inkommit från öfverjägmästaren i Smålands distrikt samt t. f. domänintendenten och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kronobergs län, den 20 juni 1902 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, därvid domänstyrelsen meddelade, bland annat, att å Växjö hospitalsgård funnes åtskilliga med enskilda boningshus bebyggda lägenheter, hvilkas innehafvare genom nådiga brefvet den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner tillförsäkrats en viss rätt att vid inträffande arrendeledighet friköpa de jordområden, hvarå byggnaderna blifvit uppförda; och syntes denna fråga böra blifva föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning i sammanhang med medicinalstyrelsens framställning om hospitalsgårdens upplåtande till hospitalet.

Med anledning häraf förordnade Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 25 juli 1902, att arrendeuppskattning å egendomen skulle under år 1902 förrättas, samt anbefalld domänstyrelsen att vidtaga därför erforderliga åtgärder.

Efter det sådan uppskattning å egendomen under år 1902 förrättats, har domänstyrelsen med underdånig skrifvelse den 22 december 1902 öfverlämnat af Kungl. Maj:ts befallningshafvande med skrifvelse till

styrelsen insändt instrument öfver arrendeuppskattningen samt förenämnda af kommissionslandtmätaren Gierup år 1902 upprättade karta jämte beskrifning öfver egendomen.

Växjö hospitalsgård, som med en del af sina ägor angränsade Växjö stad, omfattade numera, enligt hvad domänstyrelsen upplyste, sedan däri från exproprierats mark till Växjö—Karlskrona järnväg och Växjö—Tingsryds järnväg, ett ägoområde af 136 hektar 30,5 ar, däraf till hospitalet vore upplåtet 12 hektar 28,8 ar. De å ofvan omförmälda karta med n:is 2 och 3 betecknade ägofigurer, om tillsammans 26,4 ar, utgörande den s. k. Björklundska tomten, vore särskildt för sig utarrenderade för tiden till den 14 mars 1906 mot en årlig arrendeavgift af 25 kronor, och vore arrendatorerna af tomten ägare till de å densamma befintliga byggnader. Återstoden af egendomen, 123 hektar 75,3 ar — däraf 32 hektar 11,8 ar tomt och åker, 13 hektar 97,5 ar äng, 77 hektar 15,5 ar afrösningsjord och 50,5 ar impediment — vore genom domänstyrelsens kontrakt den 27 juli 1885 utarrenderad till den 14 mars 1906 mot en årlig arrendeavgift af 1,420 kronor; och vore denna del af hospitalsgården försedd med nödiga, kronan tillhöriga åbyggnader i godt skick. Af sistnämnda del utaf egendomen hade arrendatorn upplåtit den å kartan med n:o 1 betecknade ägofiguren om 4 ar till arrendatorerna af den s. k. Björklundska tomten; och funnes å samma del tretton med enskilda bostadshus bebyggda lägenheter, hvilkas innehafvare disponerade tillsammans 2 hektar 6,24 ar mot afgälders erläggande till arrendatorn.

Uppskattningsmännen hade ansett, att af dessa lägenheter nedannämnda sex borde från egendomen afsöndras och försäljas till de personer, hvilka ägde därå uppförda byggnader, mot åsatta arrendevärden, nämligen:

ägofiguren n:o 28 om 5,3 ar mot en köpeskilling af 265 kronor,

ägofiguren n:o 27 om 5,7 ar, kallad Johannesdal, mot en köpeskilling af 285 kronor,

ägofiguren n:is 21—26 om 13,6 ar, kallad Nybygget, mot en köpeskilling af 544 kronor,

ägofiguren n:o 29 om 13,8 ar, kallad Klockarelyckan, mot en köpeskilling af 552 kronor,

ägofiguren n:o 31 om 59,4 ar, kallad Eke, mot en köpeskilling af 712 kronor 80 öre, samt

ägofiguren n:o 46 om 14 ar, kallad Lunden, mot en köpeskilling af 630 kronor.

Dessutom hade uppskattningsmännen, på yrkande af vid förrättningen närvarande ombud för Växjö stad, föreslagit, att från egendomen skulle ytterligare afsöndras och till staden mot en köpeskilling af 2,007 kronor 60 öre försäljas följande områden, nämligen:

ägofiguren n:o 1	4 ar,
bebyggda lägenheten Jakobsdal, ägofigurerna n:is 5 och 5 a om tillsammans	9,1 »
en bebyggd lägenhet, ägofigurerna n:is 4 och 6—16 om till- sammans	50,5 »
bebyggda lägenheten Grönkulla, ägofiguren n:o 18 om	6,6 »
samt ägofigurerna n:is 17, 17 a, 19, 19 a, 20, 30, 30 a och 30 b, om tillsammans	70,7 »
hvertill skulle ytterligare läggas den särskildt utarrenderade så kallade Björklundska tomten, ägofigurerna n:is 2 och 3 om <u>26,4</u> »	
	eller tillsammans 1 hektar 67,3 ar,

hvaremot återstoden af egendomen skulle ställas till hospitalsinrättningens förfogande.

Vid insändande till domänstyrelsen af uppskattningsinstrumentet hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande jämväl öfverlämnat förklaranden från innehafvarne af de sex förstnämnda lägenheterna, att de vore villige att mot de åsatta saluvärdena och i öfrigt på de i förenämnda nådiga bref den 25 september 1896 stadgade villkor inköpa en hvar sin lägenhet, hvilka förklaranden jämväl åtföljts af behörigen affattad borgen för köpeskillings erläggande, hvarförutom Kungl. Maj:ts befallningshafvande jämväl öfverlämnat en till Kungl. Maj:t ställd underdånig ansökning från Växjö stad om rätt för staden att för beslutad fyllning af en genom en järnvägsbank afskuren del af Växsjösjön, hvilken fyllning af sundhetsändamål vore af behovet påkallad, få för det åsatta saluvärdet till sig lösa omförmälda 1 hektar 67,3 ar, med tillträdesrätt redan den 14 mars 1903 och med skyldighet att derförinnan hafva träffat öfverenskommelse med arrendatorn af hospitalsgården samt innehafvaren af den med n:is 4 och 6—16 betecknade lägenheten om markens afträdande, i hvad deras rätt anginge.

Emot uppskattningsmännens förslag och stadens underdåniga ansökning hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande förklarat sig icke hafva funnit anledning till afvikande uttalande i vidare mån, än att, då något särskildt skäl icke anförts eller eljest enligt handlingarna föreläge för

afsöndring till innehafvaren af lägenheten Lunden (ägofiguren n:o 46), Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge denna lägenhet kunna lika mycket som i densammas närhet belägna tvänne lägenheter komma till förmånlig användning för hospitalets behof, samt att denna lägenhet därför syntes böra åtfölja det område, som kunde blifva åt hospitalsinrättningen upplåtet, likasom Kungl. Maj:ts befallningshafvande också ansett, att för upplåtelse till staden af ägofigurerne n:is 19, 19 a och 20, hvilka torde vara begärliga och lämpliga för hospitalets utvidgning, tillräckligt vägande skäl icke anförts. Därjämte hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande uttalat den åsikt, att af billighetskäl de innehafvare af egna bostadshus, som icke komme att förvärfva sig äganderätt till deras innehafvande tomter, genom förbehåll vid upplåtelse till hospitalet och staden syntes böra beredas tryggad besittning till tomterna för deras återstående lifstid mot erläggande af utaf uppskattningsmännen föreslagna årliga afgälder samt att, i händelse marken måste afträdas eller intrång försakades, full lösen måtte dem beredas efter pröfning i den ordning lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 bestämde.

Sedermera hade genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande till domänstyrelsen inkommit dels en underdånig ansökning från arrendatorerna af den så kallade Björklundska tomten att få inlösa samma lägenhet, i hvilken underdåniga ansökning de jämväl förbundet sig att ställa fullt vederhäftig borgen för en blifvande köpeskillings ordentliga erläggande på därför bestämda tider, dels ock från direktionen för Växjö hospital ingifvet underdånigt yttrande öfver stadens ofvannämnda underdåniga ansökning jämte utdrag af hos direktionen hållet protokoll, enligt hvilket direktionen enhälligt afstyrkt bifall till ansökningen om förvärfvande till staden af de med n:is 19, 19 a och 20 betecknade jordstyckena, och efter omröstning tillstyrkt bifall till ansökningen i öfrigt, från hvilket beslut öfverläkaren vid hospitalet Emil Lindell varit i så måtto skiljaktig, att han tillstyrkt bifall till ansökningen endast beträffande de områden, som låge norr om gränserna mellan ägofigurerne n:is 16 och 17.

På anmodan af domänstyrelsen hade uppskattningsmännen vid förnyad behandling af ärendet åsatt de områden, som föreslagits att försälas till Växjö stad, nedannämnda saluvärden, nämligen:

den så kallade Björklundska tomten med ägofiguren n:o 1 å kartan sölunda ägofigurerne n:is 1, 2 och 3 om tillsammans 30,4 ar, ett värde af 608 kronor,

ägofigurerne n:is 5 och 5 a om tillsammans 9,1 ar, benämnda Ja-

kobsdal, hvars innehafvare ägde därå uppförda byggnader, ett värde af 273 kronor,

ägofiguren n:o 4 om 1,7 ar, hvarå vore uppförd en innehafvaren af lägenheten tillhörig byggnad, ett värde af 34 kronor,

obebyggda områdena n:is 7—16 om tillsammans 47,3 ar ett värde af 283 kronor 80 öre,

ägofiguren n:o 18 om 6,6 ar, kallad Grönkulla och bebyggd med en lägenhetsinnehafvaren tillhörig byggnad, ett värde af 198 kronor,

obebyggda områdena n:is 17 och 30 om tillsammans 47,9 ar ett värde af 353 kronor 30 öre;

samt obebyggda områdena n:is 19, 19 a och 20 om tillsammans 22,8 ar ett värde af 456 kronor,

hvaremot ägofiguren n:o 6 om 1,5 ar, som i beskrifningen upptagits såsom impediment och begagnades såsom väg till ägofigurerna n:is 4 och 7—16, icke åsatts något värde. Vid insändande till domänstyrelsen af det vid sistberörda förrättning förda instrument hade Kungl. Maj:ts befallningshafvande jämväl öfverlämnat förklaranden från innehafvarne af lägenheterna n:is 5 och 5 a samt n:o 4, att de önskade mot de åsatta saluvärdena inköpa en hvar sin lägenhet, och för köpeskillingens erläggande ställd behörigen affattad borgen, hvarefter styrelsen fått emottaga dylikt förklarande och borgen jämväl från innehafvaren af lägenheten Grönkulla, betecknad med n:o 18.

För egen del ansåge domänstyrelsen, att afsöndring af annat egendomens område icke borde ifrågakomma än sådant, som för hospitalsändamålet kunde vara obehöfligt. Dit kunde, efter styrelsens uppfattning, räknas de bebyggda områden, som af uppskattningsmännen vid första sammanträdet föreslagits till afsöndring, dock med undantag af lägenheten Lunden, äfvensom de vid senaste sammanträdet saluvärdade lägenheterna n:is 5 och 5 a, n:o 4 och n:o 18. Hvad beträffade den så kallade Björklundska tomten, så hade densammas arrendatorer lika litet som arrendatorn af annan kronoegendom någon författningens enlig rätt att före någon annan inköpa den af dem arrenderade jorden, och som Växjö stad, enligt hvad af handlingarna syntes framgå, hade behof af marken och densamma icke vore lämplig att i kronans ägo bibehållas för att allt fortfarande utarrenderas, ansåge styrelsen hinder ej böra läggas mot att staden finge expropriera denna tomt med tillägg af ägofiguren n:o 1, därvid dock borde fästas det villkor, att staden skulle vara skyldig att, utom expropriationssummans erläggande till kronan, tillösa sig de å området uppförda, arrendatorerna tillhöriga byggnader

till deras fulla värde, hvilket i händelse af tvist torde böra bestämmas i den ordning lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 bestämde. Likaledes syntes staden böra lämnas tillfälle att genom expropriation förvärfva äganderätt till de med n:is 7—16 betecknade områdena om tillsammans 47,3 ar, hvilka områden för hospitalsändamålet kunde anses obehöfliga, hvaremot all annan jord borde till hospitalet öfverlämnas.

Styrelsen hemställde således,

att af ifrågavarande egendom de å ofvan omförmälda karta med n:is 28, 27, 21—26, 29, 31, 5 och 5 a, 4 och 18 betecknade lägenheter finge, hvarje lägenhet till sin innehafvare, försäljas med tillträdesrätt den 14 mars 1906 mot förenämnda af arrendeuppskattningsmännen beräknade köpeskillingar att erläggas under loppet af tio år med en tiondedel årligen samt i öfrigt på de i 6:te momentet af nådiga brevet angående bestämmelser att tjäna till efter rättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896 stadgade grunder med rätt för innehafvaren af ägofiguren n:o 4 till utfartsväg å ägofiguren n:o 6;

att Växjö stad måtte förklaras berättigad att, på sätt och i den ordning, som stadgas i nådiga förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866, expropriera ägofiguren n:o 1 med den så kallade Björklundska tomten, omfattande ägofigurerna n:is 2 och 3, samt ägofigurerna n:is 7—16 om tillsammans 77,7 ar, med rätt för staden till väg å förenämnda ägofigur n:o 6 samt med skyldighet att, såsom förut anförts, till sig lösa de å den så kallade Björklundska tomten uppförda, arrendatorerna tillhöriga byggnader och med tillträdesrätt den 14 mars 1906 eller dessförinnan, om öfverenskomelse kunde med vederbörande jordinnehafvare träffas; samt

att egendomen i öfrigt från sistnämnda tidpunkt måtte öfverlämnas till Växjö hospital för att disponeras för därför afsedt ändamål, hvarvid styrelsen dock ansåge det af Kungl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna förbehåll vid upplåtelse till skydd för lägenhetsinnehafvare, som icke beredts tillfälle friköpa sina tomter, icke vara af behovet påkalladt.

Slutligen har medicinalstyrelsen den 9 innevarande januari afgifvit inforordadt underdånigt utlåtande i ärendet och därvid anför, att genom bifall till domänstyrelsens förslag skulle till Växjö hospital öfverlämnas hela den sydligaste och hela den mellersta delen af Växjö hospitalsgårds ägor, hvilka delars förvärfvande, såsom medicinalstyrelsen i sin underdåniga skrivelse den 31 maj 1901 framhållit, vore af den största vikten för hospitalet. Vidare skulle af egendomens nordligaste del för hospitalet

erhållas några mindre områden, hvilka, enligt hvad hospitalets öfverläkare uti sitt handlingarna i ärendet bifogade yttrande erinrat, synnerligen väl lämpade sig till plats för familjebostäder åt hospitalsbetjäning, som borde med sådana bostäder förses. Hospitalets intressen låte således väl förenas sig med godkännandet af domänstyrelsens förslag. Däremot skulle otvifvelaktigt försäljning af lägenheter från Växjö hospitalsgård i större omfattning, än domänstyrelsen förordat, icke kunna ske utan olägenhet för hospitalet. Alldeles särskildt vore detta händelsen med lägenheten Lunden, (ägofiguren n:o 46), hvilken låge nära platsen för den beslutade asylen för kriminalpatienter och, från hospitalet räknadt, ett godt stycke innanför den punkt på nuvarande landsvägen, där den i hospitalets intresse föreslagna nya vägen skulle komma att taga af från infartsvägen till hospitalet.

På grund af det sålunda anförda instämde medicinalstyrelsen uti det af domänstyrelsen senast i ärendet afgifna utlåtande.»

Hvad i ärendet förekommit syntes departementschefen innefatta full anledning till den af medicinalstyrelsen föreslagna utvidgningen af den till Växjö hospital anlagda jord. Under erinran, att Kungl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit anvisande af medel till uppförande vid hospitalet af förut omförmälda kolonibyggnad, som vore afsedd att förläggas vid det å förenämnda karta angifna torpet Brändeudde, och med åberopande i öfrigt af hvad medicinalstyrelsen och domänstyrelsen i frågan anført, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta ifrågasvarande proposition.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling detta ärende blifvit hänvisadt, har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts berörda framställning, hvadan utskottet får, under erinran att Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjetten hufvudtiteln, punkt 25, gjorda framställning om anslag för uppförande vid Växjö hospital af ofvan omförmälda kolonibyggnad blifvit af Riksdagen bifallen, hemställa,

att hvad Kungl. Maj:t i förevarande hänseenden föreslagit, må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 17 april 1903.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.